

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 33 v
 za dva- in večkrat . . . 25,,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna pettirvsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vzani red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 189.

Borba za odločitev na vseh bojiščih. - Doslej sovražni navalni nikjer uspeli. - Na Krasu izkrcavalo 7 laških polkov. - V Dobrudži poraženih 7 sovražnih divizij. - Nova grška vlada.

Koncentracija slovenskih strank.

Tekom zadnjih mesecev se je izražala v raznih slovenskih listih misel, naj bi prenehal na Slovenskem strankarski boj in naj bi se vse slovenske stranke edinstveno organizirale za skupno narodno delo. Zdi se nam, da je prišel čas, ko je umestno, da tudi mi zavzamemo stališče v tem vprašanju. Opravičeno se je povdarjalo v »Slovenskem Narodu«, da v tej zadevi pripada glavna naloga Slov. Ljudski Stranki kot najmočnejši politični organizaciji med Slovenci. To je istina. Je pa tudi resnica, da zadene našo stranko najtežja odgovornost.

Slovenska Ljudska Stranka razpolaga s političnim kapitalom, ki si ga je pridobila z zvestim izvrševanjem svojega programa. Po koncentraciji bi druge stranke postale sodeležne uživanja tega kapitala. Temeljem naših informacij lahko rečemo, da Slovenska Ljudska Stranka nikakor ne sme postaviti strankarski egoizem v ospredje. Naravno pa je, da mora v celi zadevi uveljavljati tisto opreznost, ki je potrebna, če naj ima koncentracija sploh kaj smisla. Smisel ima le tedaj, ako ima v sebi jamstvo trajne, zaupljive kooperacije za blagor naroda.

Pri Slovenski Ljudski Stranki tedaj ni načelne ovire. Zahtevati pa mora, da v okvirju koncentracije izvršuje nemoteno svoj načelni program, ki je v tej vojski dobesedno prestal ognjeno preizkušnjo. Ta program je splošno znan, zato ga ni treba razlagati. Iz tega stališča sledijo načelne programne točke za slovensko koncentracijo, in sicer:

1. Absolutna zvestoba do habsburško-lotarinške dinastije in skupni odpor zoper vsako strujo, ki bi se pojavila v nasprotnem smislu ali ki bi bila v tej točki tudi le nejasna.

2. Spoštovanje naukov in naprav katoliške cerkve in popolne svobode njenega kretanja.

V teh dveh točkah mora biti popolna jasnost, potem ni niti najmanjšega zadržka, da se hitro izvede slovensko edinstvo. To edinstvo pa mora, da ima resnično vrednost, biti tako organizirano, da se zajamči trajno, pozitivno sodelovanje slovenskih strank v vseh slovenskih pokrajinah, kajti samo na ta način je zajamčena edinstvo na zdej. Edinstvo spodaj je glavna stvar, če

te ni, je trajna kooperacija nemogoča. Toliko smo bili dolžni povedati slovenski javnosti.

Odločilen činitelj v svetovni vojni.

Vse kaže, da bo eden izmed odločilnih činiteljev v svetovni vojni — preskrba sveta s krušnim žitom. Kakor ugotavlja neki angleški strokovni list, bodo morale Anglija, Francija, Italija in ostale dežele, ki ne spadajo k osrednjim velesilam, uvoziti do prihodnje žetve vsega vkup 65,5 milijona kvartrov pšenice. Dežele pa, ki izvažajo krušno žito, razpolagajo preko tega, kar same potrebujejo, samo s 45 milijoni kvartrov. Torej manjka zgornjim deželam 20 in pol milijona kvartrov. Treba bo torej poseči po starih žitnih zalogah v izvoznih deželah. Te zaloge cenijo na 35 milijonov kvartrov. Vendar je prvič del teh zalog manj vreden, da, za mlino docela neporabeno, drugič pa izvozne dežele niti ne morejo oddati vseh svojih zalog. V deželah, ki so odvisne od uvoza in ne spadajo k osrednjim državam, mora tedaj v teku prihodnjega leta nastopiti pomanjkanje krušnega žita!

In sedaj pa cene krušnega žita. Dočim stane stane pšenica na Nemškem z mlatilo premijo 280 mark tona, stane sedaj v Severni Ameriki nova pšenica že okroglo 325 mark! Žetev je v Združenih državah slabo izpadla (pomladne pšenice je bilo n. pr. 143 milijonov bušlov proti 353 milijonom v lanskem letu). Tudi v Kanadi žetev slabo kaže radi rje. Koruza igra v krušni preskrbi Amerike najvažnejšo vlogo, kajti lani so pridelali v Združenih državah nad 3 milijarde bušlov turšice. Letos pa bodo pridelali, kakor vse kaže, samo 2 in pol milijarde bušlov koruze; izpad je skoraj toliko kakor celokupni pridelek pšenice v Ameriki. Koruzo pa potrebujejo v Ameriki prvič za živinsko krmo ter jo ravno radi ogromne živinoreje toliko sejejo; ako zmanjka koruze, morajo ali omejiti živinorejo ali pa namesto koruze krmiti pšenico, vsled česar bi se pšenični pridelek zopet zmanjšal. Turšico pa rabijo tudi za človeško hrano v obliki turšične moke. Ako torej zmanjka koruze, bodo podabili več pšenice za prehrano ljudstva. Ker to-

rej koruza in pšenična letina v Ameriki slabo kažeta, pšenica iz prejšnjih let, kolikor je še, je pa tako pokvarjena, da bo komaj dobra za krmo živini, večje potrebsčine krušnega žita niti izdaleka ne bo mogoče pokriti.

Ako pa je v Ameriki stiska za najvažnejše krmilo, morajo tudi cene za meso, mast, slanino itd. tako poskočiti, da bo kmalu nastopila splošna dražinja kruha, katere breme bo morala nositi Amerika, predvsem pa Anglija. Amerika, bi se mogla zavarovati z izvozno prepovedjo do golega preostanka, toda na eni strani Wilson tega ne bo hotel prizadeti Angležem, na drugi strani pa si Američani ne bodo dali zabraniti, da bi ne vlekli iz izvoza vedno bogatejših, vedno rastočih dobičkov. Anglija bo morala torej slabo pšenico drago plačati; kajti pšenica letošnjega leta bo slaba in že sedaj skušajo severnoameriški mlinci, da si pravčasno preskrbe dobro pšenico, dočim bo šla slaba po najdražjih cenah na Angleško z že doslej prilipljeno certifikatno klavzulo: »Poznejše pritožbe o kakovosti dobavljenega žita se docela odklanjajo.«

Že sedaj so se cene za pšenico na Angleškem znova znatno zvišale, kajti samo 1-69 milijona kvartrov pšenice je sedaj na potu na Angleško, dočim se je lani ob istem času uvozilo 2-3 milijona kvartrov. Za evropsko celino pa je bilo zadnji teden na potu 4 milijone kvartrov, a lani ob istem času pa samo 0-71 milijona naenkrat. Celina dobi skoraj štirikrat toliko nego preje, Anglija pa veliko manj nego v mirnih časih, čeravno je njena potrebsčina veliko večja. Tudi na Angleškem imajo že silen strah pred dražinjo. Ljudje zahteva jo, da naj dajo za prevoz žita več parnikov na razpolago. Toda ravno teh manjka in prevozne cene na velikih progah so nerazmerno visoke in tudi tistih 72 parnikov, ki jih je Portugalska uropala Avstrijcem in Nemcem, niti izdaleka ne zadostuje večji potrebi.

Anglija je hotela dobiti vojno z izstradanjem Nemčije in Avstrije — sedaj njej sami grozi lakota. Božji mlinci meljejo počasni, pa gotovo.

Velika Tiszova obljuba Poljakom.

Varšavski klub pristašev poljske države je o priliki rumunske vojne na-

povedi brzojavil ogrskemu ministrskemu predsedniku. Tizsa je odgovoril:

Vsi činitelji avstro-ogrskemu monarhije upajo, da bodo odbili napad Rusov, ki ogrožajo naš narodni obstoj in da bodo Poljsko osvobodili ruskega jarma. Nikjer niso ta čustva tako globoka in silna kakor pri madžarskem narodu, ki se z vso ljubeznijo do svobode udeležuje z umevanjem veselja in trpljenja drugih svobodoljubnih narodov. V svojih stremljenjih, da storijo za poljski narod vse, kar je sploh v človeških močeh, soglašajo vsi merodajni faktorji monarhije in jaz sem srečen, da morem pri tem sodelovati.

Tiszovo brzojavko so sprejeli z velikim odobravanjem.

Nova italijanska ofenziva.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. septembra. Uradno:

Bitka na Kraški visoki planoti trajala z enako srditostjo neprestano dalje.

Zopet so bili po najsilnejšem artiljerijskem ognju in ognju metalcev min potpirani pehotni napadi Italijanov naperjeni proti celi fronti med reko Vipavo in morjem. Na severnem krilu tega ozemlja je sovražnik pridobil nekoliko ozemlja. Tu gre naša črta sedaj blizu vzhodno od mirenškega Grada. V ostalem je ostala bojna črta vsled trdovratne vztrajnosti naših čet neizpremenjena. 500 Italijanov smo ujeli, 3 strojne puške zaplenili. Severno od reke Vipava se je artiljerijski boj razširil na večino delov fronte do Krna. Vzhodno od Gorice proti našim postojankam južno od Rožne doline naperjeni napad vsled našega ognja ni mogel pridobiti na prostoru.

Tudi pri Bovcu je postal topovski ogenj zelo živahen.

Na tirolski fronti napada sovražnik greben Fassa. Pred odsekom Cima di Cece — Col — do je naša artiljerija ustavila sovražno prodiranje. Na Gaureolu se je oddelku alpinov posrečilo polastiti se nekega spirališča.

Dunaj, 17. septembra. Uradno.

Italijani so na Krasu podnevi iz ponoči napadali dalje.

Naša bojna črta se ni zmajala.

LISTEK.

Soška fronta pred 300 leti.

(Dalje.)

Splošna benečanska ofenziva je imela le brezpomembne uspehe; naravnost sramotno pa je zaključil naval na Kanal, kjer je komaj 300 mož broječa avstrijska posadka vrgla petkrat močnejšega nasprotnika in prepredila njegovo združitev z drugimi četami pred goriško fronto. — Pač pa je vzel sovražnik utrdbo v St. Florijan in s tem odprl svojim četam pot iz Brd proti goriškemu mostišču. A navzlic temu je šlo vse narobe. Erizzo bi bil moral v Kanalu združiti čete in Gorico napasti na nezavarovani severni plati; od St. Florijana sem naj bi prišla druga skupina nad Goriško mostišče, dočim bi glavna sila napadla črto Gorica-Rubija. A kanalski poraz je zmedel ves načrt in Medici, ki je vodil splošni naval, je moral prekiniti svoje operacije in odvesti občutno zredčene vrste svojega moštva v utrjene stane. Prav teko se je popolnoma izjalovil tudi poseben naval na Gradiško.

Benečanski vojni svet je moral izpremeniti načrt in je vzel na piko sa-

mo goriško mostišče in njegovo območje. Po dobro zavarovanem naklepu je napadel nasprotnika z več strani — a stavljen naloge ni mogel rešiti; prepoden je bil iz Pevme ter ni bil v stanu prekiniti zveze med mostiščem in utrdbo »Forte del bosco«.

Dobival pa je neprestano novih ojačenj, dočim je imel Trautmannsdorf svoje kolikor toliko oškodovane kontingente razvrščene na celi frontni črti in ni dobil pomoči. Takoj po bitki pri Pevmi pošlje zato Marradasa k nadvojvodi, da mu poroča o položaju na goriškem bojišču in prosi ojačenj. Marradas se vrne 3. maja s poročilom, da pridejo sveže čete na pomoč v poletnem času; Avstrijcem ni ostalo drugega, kakor pridno vznemirjati sovražnika in ga motiti v njegovih načrtih.

Najvažnejši dogodek te dobe pa so nedvomno avstrijska podjetja na morju. Meseca aprila l. 1617 se je prvič osmelila avstrijska bojna ladja — ena sama bojna ladja — napasti oddelke benečanskega brodovja. Cesarski glavar v Trstu, Petazzo, je opremil prvo avstrijsko bojno ladjo (»armanizza«) in šel z njo v Caorle, kjer je zaplenil štiri benečanske tovarnice, naložene s soljo. Tri je potopil, četrti — najlepšo — pa je pripeljal s tovorom in 27 ujetniki vred v Trst. Ena izmed sovražnih galej

in dve »armanizzi« so ga sicer zasledovale, a nabrežne baterije so jih odpobile. Do meseca julija je Petazzo oborožil štiri ladje; posadka je štela 100 Morlakov pod kapitanom Ferletičem in nekaj tržaških prostovoljcev. S tem »brodovjem« je napadel Petazzo jako uspešno benečansko pristanišče v Milah.

Dočim so se vršili ti dogodki, so dobili Benečani meseca aprila na fronti 1000 mož Nizozemcev in ojačenj; drugi oddelki, ok. 4000 mož, so se izkrcali pri Tržiču 20. maja 1617. Tedaj so razširili osvojevalni načrt: stegnili so, oprti na ojačenja, roko tudi po avstrijski Istri in po Trstu. Trautmannsdorf je bil v škripcih; dne 22. maja piše nadvojvodi pismo, v katerem pravi: »Und stehen also, gnädigster Herr, alle Sachen gewiss in äusserster Gefahr...« A Benečani so dobili novih čet tudi od doma, tako da so imeli 16.000 dobro oboroženih mož; Avstrijcev je bilo le 4000.

Sovražnik je udrl najprej v severno, potem v srednjo Istro in tam zavzel posamezne kraje pazinske grofije. Trautmannsdorf pošlje za njim Marradasa, ki v kratkem času iztrebi nepovabljene goste. Bežeče benečanske oddelke zasleduje preko Gradišča (Gallignano) in Pičana do čepiškega jezera, jih razprši pri Plominu, požge v luki

zasidrane benečanske ladje in trajno zasede Plomin in Labin. Nazaj grede oprostí še Tinjan beneške posadke in hiti, pozvan od Trautmannsdorfa, nazaj na soško fronto, kjer so začele sovražne sile prodirati proti kraški planoti. Naši so doprinašali čuda predrznosti in hrabrosti — a sovražnikovi premoči niso mogli ubraniti, da se ne bi ugnezdila v novih postojankah. Hud boj se je vnel dne 2. in 3. junija za utrjene točke ob gori sv. Mihaela, ki je imela važno vlogo; naši so z velikim naporom komaj obranili svoje utrdbe pri Rubiji. Trautmannsdorf je dal že premestiti vojno pripravo na goriški grad. To je Goričane tako vznemirilo, da so poslali žene, otroke in najdragocenejše imetje v Ljubljano. Kdor pa je mogel nositi orožje, so prosili Trautmannsdorfa, da naj ne prepusti mesta sovražniku; sami da bodo pomagali braniti Gorico do zadnjega.

Vendar do skrajnosti ni prišlo; kajti nizozemski vojaki so gledali najprej na svojo korist. Poveljnik teh čet, grof Nassauski, se ni pokoril povelju, prodirati in zavzeti zverinjak v Rubiji, all pa iti čez St. Martin, da prekorači drugo jutro Vipavo pri Mirnu in udere v goriške poljane; skliceval se je pri tem na pogodbe in uveljavljal, da so njegove čete utrjene in nezmožne, izvesti

V najsevernejšem odseku je po mnogih brezuspešnih sunkih oslabela sila sovražnika.

Najljutejše je divjala bitka med Lokvico in kraškimi grebenom južnovzhodno od Dobrdobskega jezera.

Dasi je nastopal sovražnik proti omenjenemu kosu bojne črte neprestano z novimi silami, in če je tudi mestoma vdrl v naše črte, se je boj v bližini vedno odločil našim četam v korist. Posebno se je odlikoval v teh bojih 96. pešpolk.

Izgube Italijanov odgovarjajo nastopu množic na tesnem napadalnem prostoru in so najskrajnejše visoke.

Med borenjem za omenjeni kraški greben je izkrevavelo 7 sovražnih polkov.

Na bojni črti severno od reke Vipave do Krna je postal topniški boj živahniji.

Sovražnik je v bovškem odseku po močni pripravi z ognjem brez uspeha napadel Vršič-Ravelnik in Rombon.

V Fassana alphas smo odbili več poizkusov Italijanov, ki bi bili radi priplezali na Coltorondo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

Dunaj, 17. septembra. Uradno.

Skupina morskih letal je metala ponoči ob 16. na 17. t. m. težke bombe na kolodvor Maestre.

Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Poveljstvo mornarice.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 13. septembra. Uradno: V arški dolini in v gornji posinski dolini nadaljujemo z napadi na posameznih mestih. 11. t. mes. zvečer smo zavrnili sovražne napade vzhodno od Crisa in v dolini Zare. Severno od Falzarega (potok Costeana, Boite) so se alpinci polastili reke Forcello, travnanzeško dolino in Lagazuici obvladujoče postojanke. — Na ostali fronti nobenih pomembnih dogodkov. — Sinoči so sovražni letalci metali bombe na Benetke, Pordenone, Latisano, Marano, Lagunare, Červinjan in na Oglej. Zadetih je bilo nekaj oseb in provzročena lahka škoda.

Rim, 14. septembra. Uradno: Z drznim naskokom se je našim četam posrečilo, da so se polastile postojank v dolini Zare (Trt. Posina) in na Lagazuici (dolina Travenanze). Pri potoku Felizon (Brite) je sovražnik z močnimi silami napadel neko predstražo na Punta del Forame in jo prisilil, da se je v razdalji 100 metrov morala ustaviti. Ponoči na 13. smo odbili sovražni napad na Slateniku (gornja soška dolina) in pri Čemponih, jugozahodno od Tolmina; ta napad je bil pripravljen z močnim topniškim ognjem. Sovražni letalci so, ne da bi napravili škodo, metali bombe na Auranzo. Proti Raveni namenjena sovražna baterijska letala smo z ognjem naših baterij preprečili in z našimi letalci zasledovali. Minulo noč je skupina sovražnih letal obstreljevala San Giorgis di Nogars, Villa Vicentina in druge manjše kraje na soški ravnini; 1 mrtev, nekaj požarov.

Včeraj popoldne je med neugodnimi zračnimi razmerami pri močnem vetru neustrašna skupina 22 Capronijev, spremljana od neupornih lovskih letal, napravila napad na Lloydov arzenal in lope za pomorska letala pri

Trstu. Drzni letalci so vrgli na svoj cilj 272 težkih bomb in pet ton razstreljiva največje eksplozivne sile in so zadeli tudi železniške naprave in ladjedelnice ter nove zgradbe. Opazili so se obširni požari. Kljub sovražnemu artiljerijskemu obstreljevanju in zasledovanju po pomorskih letalih so se vsi naši letalci vrnili nepoškodovani.

Lažljivo laško poročilo.

Dunaj, 16. septembra. Uradno: Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Trditve italijanskega uradnega poročila, izdanega 12. t. m., da so italijanske čete iznova napredovale v arški in gornji posinski dolini, ne odgovarja resnici. Italijani niso v arški in gornji posinski dolini napredovali niti najmanje. Vse njihove napade smo popolnoma odbili. Sovražnik je zopet v svojih starih postojankah.

Jesenska bitka pri Soči.

Vojni poročevalec grof Scapinelli poroča 16. t. m.: Italijani so tudi včeraj z vsemi sredstvi nadaljevali svoje silovite poizkuse, da bi prebili našo bojno črto. Njih topništvo je prekosilo bobneči ogenj prejšnjih bitk ob Soči in je povišalo grmeče udarce topov do železnega dežja, kakršnega poznajo le zahodna bojišča ob Somme in pri Verdunu. Francozi so morali biti njih učitelji. A kakor so se tam nemške čete držale, ravno tako junaško so se držale tudi naše hrabre čete. Le samozatajevanje in kljubovalni duh to omogoča. Po urah obstreljevanja je vedno zopet pehota naskakovala v skrajno strnjenih vrstah. V malem odseku so gonili naprej več pehotnih divizij in so večkrat na dan zamenjali naskakovalna krdela. A kljub obupnim poizkusom se ni Italijanom nikjer posrečilo, da bi bili prebili.

V sredi nakopičenega kraškega kamenja in skal na razstreljenih gozdnih slemenih nad Gorico so naši vzdržali.

Da zabranijo premikanja čet, so Italijani razširili pripravo s topovi do Krna, da celo v bovško kotlino. Tam, na zadnji točki primorske bojne črte, je napadla tudi pehota med Rombonom in Javorščkom; a vse napade so naši odbili že v dolini.

Boji so preskočili celo na bojno črto Fasanskih alp, kjer so izvajali Italijani še nedavno večja podjetja proti gorskim vrhovom. Tam bi bili radi prišli do Predazza ob dolomitski cesti, a so zasedli v zadnjem času le nevažni Cauriol; naši so jim tudi včeraj zabranili, da niso prodrli še naprej.

Vojni poročevalec »N. Fr. P.« izvaja 16. t. m. o jesenski italijanski ofenzivi med drugim:

Na primorski bojni črti se je razvila nova laška ofenziva po zadnjih štirih tednih, ko ni bilo tam večjih dogodkov. Laška velika ofenziva meseca avgusta se je ustavila pred našimi novimi postojankami tik za Gorico. Vsi poizkusi, da bi prebili našo novo bojno črto, ki gre od gore sv. Gabrijele čez griče in ki pri Mirnu doseže vznožje Krasa, so ostali brez uspeha; uspeli tudi niso močni napadi pri Solkanu in pri Mirnu in na severnem odseku Komenskega gorovja. V temnem loku gre naša črta okoli mesta; predmestja Prestan, Sv. Marko in St. Peter se nahajajo deloma neposredno v bojni črti. Kljub močnim silam so napredovali Italijani tam komaj en meter. Boj je postal zopet popolnoma boj za postojanke; italijansko konjenico, ki so jo pod poveljstvom grofa Turinskega že pripravili, da bi zasledovali naše čete, so hitro zamenjali vojniki v strelskih jarkih: pešec in saper.

Tudi na Krasu je dobila vojska za po-

kateri teh dveh ukazov. Posledica temu je bila, da so Avstrijci s svojimi skromnimi sredstvi dosegli, da je prenehala sovražnikova inicijativa in da se je izpremenilo stalno primikanje v boj za posamezne postojanke na kraški planoti; torej da je prešla ofenziva v defenzivo.

Dne 7. junija so Benečani silno obstreljevali zverinjak pri Rubiji; Avstrijci pa so navzile ognju naprej utrjevali pod osebnim vodstvom Trautmannsdorfovim. Tu pade 20 funtov težka benečanska kroglica in zada vrhovnemu poveljniku avstrijskih čet smrtno poškodbo; umrl je na prostem pred sovražnikom.

Poveljstvo je prevzel za njim Marradas. — Nasprotnik je naskočil še trikrat zverinjak v Rubiji (9., 12. in koncem junija) — a bil je vedno zavrnjen. — Poseben sunek je poizkusil sovražnik 13. avgusta, hoteč zavzeti Kostanjevico — a moral se je umakniti; vendar pa je oplenil in zažgal vasi Sela, Opatje selo, Majhna sela (zdaj: Nova vas) in Zamljan; svojega namena pa ni dosegel. — Prav tako se je ponosrečil napad ob Vipavi (pri Mirnu), četudi so imeli Benečani 2000 pešcev in 500 konjenikov, naš poveljnik pa samo 500 mož. — Položaj je bil sklepno tak, da sovražnik ni mogel več misliti na ofenzivo proti goriški kotlini, ampak je osredotočil vse sile, da obkoli Gradiško. Tukaj je začelo primanikovati živča

in obleganci so morali skrajno štediti; upanja na zmago pa niso izgubili, dasi je sovražnik napadal dan na dan. Posebno hudo je bilo od srede julija dalje. Trava in druga zelišča, nabrana ob sočnih bregovih, so jim bila edina hrana, ki so jo zauživali v malih množinah. Marradas je bil primoran, s silo si odpreti kako pot do aprovizacije. Naskočil je zaporno stražo na Krasu in imel za nekaj časa prosto pot — a benečanska premoč jo je kmalu zopet zaprla. Marradas je takoj drugje zastavil in tudi prodrl v črti Rubija-Zdravščina in si nabavil precejšnje zaloge.

Po daljšem odmoru je obstreljeval sovražnik dne 4. novembra Gradiško z vso ljutostjo; posebno je ogrožal južno vplot. Marradas ni imel več topov, da bi bil mogel odgovarjati; zato naskoči sovražne baterije; benečanske čete razprši in uniči njihove jarke in zakope. S tem junaškim činom je dosegel dva uspeha: najprej to, da mu je bilo mogoče držati Gradiško do premirja (dne 28. novembra 1617), potem pa, da sovražnik ni dosegel nobenega svojih smotrov: po dvehletnem boju ni prišla niti Gorica niti Gradiška v njegove roke. Obe mesti sta bili sicer poškodovani, osobito je trpela Gradiška — a zemlja je ostala Avstriji, kateri gre po pravici na podstavu zgodovinskega razvoja in svoje teritorialne lege.

(Dalie.)

stojanke svoje stare pravice. Italijani niso prišli dalje, kolikor smo jim sami prepustili Krasa. Na višinah vzhodno od Trziča, od tam gre naša črta proti morju, ki ga doseže blizu močvirja pri izlivu Timava, se položaj postojank kljub ljutim naporom Italijanov ni izpremenil. Trstu se tudi z zavzetjem Gorice Italijani niso približali.

Predno zapade sneg, so nameravali Italijani doseči večji uspeh in so pričeli zopet novo ofenzivo na Primorskem. V četrtek popoldne so Lahi prvič napadli z zelo močnimi silami; prebili naših črt niso. O prvem naskoku se je lahko zvečer smatralo, da se je zrušil. Italijani so napadali tudi v petek. Med odmori napadov so sovražni topovi pomnožili do skrajnosti svoj ogenj. Po vsakem odbitem naskoku so nastopili z novimi krdeli; a njih napor so se zlomili na hrabrosti naših čet. Nova bitka na Goriškem se nadaljuje z največjo ljutostjo; če sodimo glede na priprave Lahov, še ni dosegla viška.

Nova laška ofenziva.

Dunaj, 15. septembra. Iz vojnega tiskovnega stana se javlja: Zadnje dni so se kazala ob Soči znamenja, da nameravajo Lahi zopet veliko ofenzivo. Za svojimi postojankami so zbirali nove čete in dovažali strelivo. Čez zasilne soške mostove je vrvelo živahno življenje, ki so ga seveda motili znani naši topničarji in letalci. V zadnjih dneh javljeno pomnoženo topovsko streljanje na južno soško bojno črto je napovedovalo nove dogodke. Včeraj se je povišalo streljanje topov na blazen bobneči ogenj, ki je povzročal napetost na bojni črti od morja do Plavi. Italijani so se zopet ravnali po svoji stari taktiki vznemirjati dolge dele bojne črte. Z naskokom pa planiti na krajsjo črto. Zadnji, seveda krvavo pridobljeni uspehi pri Gorici naj bi vzpodbujali Lahe. Izprehod v Trst so nastopili z ognjem, s smrtno in s krvjo, a prišli niso čez našo prvo črto postojank. Nastopili so polki iz vseh delov Italije: severni Lahi, Neapoljci, Rimljani. Popoldne so pričeli zapuščati svoje jarke; zdaj so pričeli streljati natančno merjeni naši topovi in strojne puške. Kraški kamen je padal na vse strani. Med skalovjem in grmi je naskakoval sovražnik, kakor je vedel in znal, se je kril posameznik. Tu in tam je zasedel kak italijanski oddelek kos jarka, ki ni bil zaseden radi bobnečega ognja, a protinapadi so jim zopet vzeli, kar so pridobili. Prvi naskok sedanje ofenzive se je zrušil.

Junaški Hrvatje.

96. pešpolk, o katerem se v včerajšnjem uradnem poročilu poroča, da se je izredno odlikoval v bojih z Italijani, je hrvaški pešpolk, ki se rekrutira iz nadomestnega okraja Karlova c. Hvala in slava bratom Hrvatom!

Italijanska poročevalska služba za naše čete.

Kakor se zdi, menijo Italijani, da so naši vojaki slabo poučeni o vojnih dogodkih. Ne vedo, da so n. pr. pisma z Dunaja v enem dnevu v rokah naslovljenca v najsprednejši črti, ne vedo, da dobivamo dunajske liste drugi dan po izidu, graške in ljubljanske pa celo še isti dan v najsprednejše jarke. Razen tega so na vsaki taborški postaji vsak dan nabita najnovejša poročila generalnega štaba in posebno važni dogodki se razglajajo v dnevnih poveljih. Kljub temu meni Cadorna, da mora o naših četam potom svojih letalcev »nainovješe« naznaniti. Žal pa prihaja s svojimi novicami vedno veliko prekasno.

Rumunija je 27. avgusta zvečer naši monarhiji napovedala vojno. Naslednji dan je vedel za to zadnji infanterist v najsprednejšem jarku. 30. avgusta proti večeru se je pa v zraku mogočno pojavil laški letalec in nam prinesel na tisoče letakov v šestih jezikih z naslednjo kratko vsebino: »Rumunija je Avstrogrški napovedala vojno.« In mislil je, da bomo nad tem od strahu kar okameneli.

Kadarkoli se sedaj nad nami prikaže kak letalec, hrepeneče čakamo na najnovejši — papir v koristne svrhe. Sicer pa je ta papir najslabše vrste in soditi po tem, so v Italiji v veliki stiski za papir.

Lakota v Benetkah.

Dunaj, 17. septembra. Politična korespondenca poroča z laške meje: Število prebivalstva v Benetkah, ki je pred vojsko znašalo nad 160.000, se je vsled pomanjkanja baje skrčilo na 30.000. Značilno je, da se to izve iz francoskega časopisja, ki bi vendar moralo notranje razmere svojih zaveznikov prikrievati. Pariški »Journal« prinaša podrobno poročilo o lakoti v Benetkah, ki tudi navaja, kako zelo da je vsled tega padlo število prebivalstva.

Renegat načelnik pisarne.

Dunaj, 17. septembra. Italijanski minister brez portfelja senator Scialoja je, kakor izve politična korespondenca z laške meje, imenoval bivšega profesorja italijanske pravne fakultete v Inostomu Andreja Galante, ki je bil doslej profesor v Bologni, za svojega kabinetnega načelnika.

Ogromni ruski navali.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. septembra. Uradno:

Bojna črta proti Rumuniji.

Pri Fogarasu je prekorščil neki rumunski polk Aluto; bil je vržen nazaj. Severno od Kehaloma (Reps) so naše varnostne čete izvajale uspešne boje. Sicer izvzemši že včeraj sporečnih bojev pri Hatszegu nobenih posebnih dogodkov.

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla. V Zgornjem Črnem Čeremošu ljut pehotni boj.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Armada generalnega polkovnika Tersztyanskega je pod težkim artiljerijskim ognjem.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. septembra. Uradno.

Južnovzhodno od Hötzinga so izvedle konvedske stotnije in nemški oddelki uspešen napad. Sicer na bojni črti proti Rumuniji ni posebnega.

Na ruski bojni črti je sovražnik zopet izvajal nenavadne napore, da bi zmajal črte zaveznikov. Boj se je povsod odločil nam v korist.

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

Sovražnik je napadal s premočnimi silami pri kotu treh dežela južnozahodno od Dorne Vatre, med Capulom in Črno horo, severnozahodno od prelaza Jablonica, severno od Stanislavova, ob Narajovki in južnovzhodno od Brzezanov. Naskoki sovražnika so se končali — izvzemši neznatnega uspeha pri Lipnici-Tolni — povsod neuspešno za Ruse.

Uspeli tudi niso napadi sovražnika proti zveznim vojnim silam med Zborovom in zgornjim Sesetom, ki so se vojskovali pod poveljstvom generala pl. Ebena v armadi generalnega polkovnika Böhm-Ermollija.

Z uspešnim sodelovanjem pehote in topništva so sovražnika povsod popolnoma odbili.

Glavni udarec so nameravali Rusi zadati zahodno od Lucka armadi generalnega polkovnika pl. Tersztyanski, na katero so vrgli v boj tudi iznova izpopolnjeno gardno divizijo. Razvrščene v veliko valov so se vrgle ruske množice med krajema Pustomy in Zaturcy večkrat na odsek, ki mu poveljuje general pl. Marwitz. Sovražna krdela so se zrušila že večinoma pred našimi ovirami; kjer se jim je posrečilo, da so vdrli na posameznih točkah v naše postojanke, smo zopet vrgli s protinapadom. Bojišče pokrivajo mrtvi in težko ranjeni Rusi. Primeroma nizko število ujetnikov dokazuje, kako ljuto so se vojskovali. Naše izgube so primeroma nizke.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Nobenih posebnih dogodkov.

Bojna skupina generala konjenice nadvojvode Karla. Samo na višini Kamiec v Karpatih je prišlo do živahnih pehotnih bojev. Sicer je položaj neizpremenjen.

Na Sedmograškem so Rumuni nad Fogarasom prekorščili Aluto. Severozahodno od Fogarasa so bili sovražni oddelki napadeni in vrženi nazaj. Dalje navzdol smo preprečili poskuse sovražnika, da bi prekorščil reko.

Jugovzhodno od Hatszege so vzete rumunske postojanke in odbiti protinapadi.

Berlin, 17. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega, med napadalci, v mnogih valovih. Suše je pomnožil ruski ogenj.

Zahedno od Lucka je napadel sovražnik zjutraj, opoldne in proti večeru iz približno 20 km široke bojne črte Zaturcy (ob Turji) - Pustomy generala pl. Marwitza pod višjim poveljstvom generalnega polkovnika pl. Tersztyanskega z močnimi silami v mnogih valovih; oba gardna zbora sta se nahajala med napadalci, mnogih valovih. Sunek se je izjalovil popolnoma z največjimi — deloma, kakor se glase poročila, »strašnimi« izgubami.

Na bojni črti armade generalnega polkovnika Böhm Ermollija so se tudi popolnoma zrušili med Sesetom in Stripo severno od Zborova najmočnejši napadi na nemške črte generala pl. Ebon.

strani dala na razpolago poseben vlak iz Tišinja do Lassniza, kamor so že došli in odkoder nameravajo v spremstvu rumunskih gospodov iz Berlina na Švedsko. Tukajšnji rumunski poslanik Beldman se, kakor čujemo, ne namerava podati na Švedsko, marveč na Dansko.

Domotožje kralja Petra.

Genf, 16. septembra. Solunski poročevalec »Petit Journal« je govoril s Pasičem, ki je izjavil, da kakor hitro bodo voji četverozvezde osvojili nekaj štirijaskih kilometrov srbske zemlje, se bodo takoj vrnili v osvojeno ozemlje kralj Peter, prestolonaslednik in člani srbske vlade; kako mesto se bo začasno razglasilo za glavno mesto že zato, da se bo svet spomnil na obstoj Srbije.

Srbska skupščina

je zborovala na Krfu. Pasič je 14. in 15. t. mes. v tajnih sejah pojasnjeval splošen političen položaj.

Holandaska nevtralna.

Dunaj, 17. septembra. Holandski poslanik je naznanil zunanjemu ministru, da bo holandska v vojni z Rumunijo nevtralna.

Ruski socialistični list v Parizu zatrt.

Rim, 16. septemb. (K. u.) »Avanti« poroča iz Pariza, da je oblast ondi izhajajoče glasilo ruskih socialističnih in vojni nasprotnih revolucionarjev »Naše slovo« zatrla.

Boji v Mehiki.

El Passio (Texas), 16. septembra. (K. u.) Villa je danes s 600 možmi napadel Cihua. Vdril je v del mesta, bil pa odbit s težkimi izgubami nazaj. Vse pristaše Ville, ki so jih ujeli, so usmrtili.

Dnevne novice.

Objava diplomatskih spisov o odnošajih med Avstro-Ogrsko in Rumunijo pred izbruhom vojske. Dunaj, 17. septembra. (K. u.) C. kr. brzojavni dopisni urad je izvedel, da bo zunanje ministrstvo v kratkem objavilo zbirko diplomatskih spisov, ki se tičejo odnošajev med Avstro-Ogrsko in Rumunijo pred izbruhom vojske.

Informacija o Slovencih. Pod naslovom: »Vrzel v avstrijski zgodovini« piše dunajska »Information«: Ob složnem nastopu narodov, ki žive v Avstriji drug poleg drugega ter so vajeni deliti med seboj srečo in nesrečo, so se sedaj v vojni tudi naša jugoslovanska ljudstva, Slovenci in Hrvati, sijajno izkazali kot zvesti državljani in kot do smrti pogumni branitelji dinastije. Pred vojno se je le redkokdaj nudila prilika, da bi bili kaj natančnejšega zvedeli o bistvu in pomenu zlasti Slovencev, ki prevajajo na širnih, deloma zelo rodovitnih ozemljih južne Avstrije: na južnem Štajerskem, velikem delu Koroške, v celji vojvodini Kranjski in delih Istre. Kar smo tu in tam zvedeli, je pričalo o zdravi življenjski moči nadarjenega, kvišku stremečega naroda. Zelo je obžalovati, da se doslej še ni našel zgodovinar, ki bi nam bil posredoval zadostno znanje o zgodovini in razvoju avstrijskega Slovenstva. Naša zgodovinska literatura podaja le kurzorične knjige in spise, ki se omejujejo na razprave o lokalnih razmerah in zadevah; preglednega, obsežnega dela o našem slovenstvu pa žal manjka. To je ravno v sedanjem trenutku, ko je zvestoba teh Slovencev, o katerih so bili zlasti pri naših sovražnikih razširjeni čisto krivi, izpačeni nazorji, tako sijajno prestala ognjeno preizkušnjo, — jako obžalovanja vredna vrzel v naši avstrijski zgodovinski literaturi, ker pač ni brez vrednosti, da bi pravilen, temeljit opis bistva in pomena naših Slovencev splošnost boljše seznanil s tem ljudstvom. Zdi se nam, da bi bilo hvaležno podjetje, ako bi n. pr. naše naučno ministrstvo, morda v sporazumu s cesarsko akademijo znanosti in v poštev prihajajočimi zgodovinskimi družbami dalo pobudo za izpolnitev te vrzeli v avstrijski zgodovini in se v to svrhu ogledalo po poklicanih in v to sposobnih krogih. Dispozicija za delo, ki bi se morda potem posebne ustanove najbolje pospešilo, bi bila dana s dveh vidikov: prvi del naj bi bil objektivno-zgodovinski, drugi pa naj bi podal pregleden opis razmer, v katerih žive in se razvijajo Slovenci sedaj ter osvetlil tedaj kulturne, gospodarske in politične strani. — Tako »Information«. Naj ob tej priliki kratko opozorimo na razpravo vseučiliškega docenta dr. Edvarda Traversa: »Cenni sulla natura, storia ed arte dell' Istra interna« (Migljaji o prirodi, zgodovini in obrti notranje Istre), katero te dni priobčuje »L'eco del Litorale«. Dr. Traversa govori tu (vsaj doslej) o Slovencih in Hrvatih z očitnim zaničevanjem in preziranjem kakor o popolnih barbarih in »misera contribuens plebs«. Nasprotno pa povzdiguje italijanski življenjski »kot nosilca kulture in obrti«, kot »dediča Rima in Benetk« ter ne more dovolj naglasiti cvetoče beneške dobe v mestih zapadne istrske obale. Kakor nas veseli izjava dunajske »Information«, tako

se čudimo laškimi izbruhom »L'eco del Litorale« v sedanjem času!

Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila major 17. pp. Karol Jünger in stotnik 17. pp. Anton Weiss. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila nadporočnik 5. bos. herc. lov. baona Konrad Wresnig in stotnik 2. bos. herc. pp. Miroslav Martinčič. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil oskrb. oficijal Pavel Jereb, pri etap. oskrb. skladišču v Ljubljani. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil poročnik 7. pp. Klaus Anton. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: praporščak Prem Rudolf, četovodja Premrov Ivan in Bajt Ivan, tit. četovodja Zange Karol in podlovec Pavlic Ivan, vsi pri 20. lov. baonu. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil orož. stražmojster Josip Šega.

»Nemška narodna zveza« šteje sedaj 98 poslancev: posamezne skupine štejejo: agrarna stranka 29, radikalci 23, delavska stranka 2, nemška delavska skupnost pa 42; dva poslancev nista v nobeni skupini.

Imenovanja. Naučni ministar je imenoval suplenta na državni realki v Idriji dr. Franc Čadež, suplenta na državni realki v Ljubljani Franca Jeran, suplenta na državni gimnaziji v Novem mestu Franca Dolžan in Franca Stopar in suplenta na državni gimnaziji v Kočevju Peter Jonke za provizorične učitelje.

Duhovniške vesti s Koroškega. Za dekana v Straßburgu je imenovan vlč. g. Baltazar Gussger, ki je nastopil svojo novo župnijo v nedeljo, dne 10. t. m. Inštaliral ga je ml. g. stolni dekan Ferdo Wappis. Vlč. g. Vinko Razgoršek, provizor v Slov. Šmihelu, je prezentiran na župnijo št. Lipš pri Raineku. Bogoslovni profesor p. Gatterer je prestavljen na Dunaj, na njegovo mesto pride p. Weth.

Ogrski Slovenci ustavili Ruse. »Novine«, glasilo ogrskih Slovencev, poročajo pod naslovom »Slovenci ustavili Ruse«: Roth Ludovik, četovodja 83. pp., naznanja: Avg. 21-ga smo strašno veliko bitko meli. Petnajstkrat nas je Rus napadno. Kda je dvanajseta rojna linija priklopila proti nam, se njemu posrečilo predreti našo linijo i za hrbet nam priti. V toj nevarnosti naša tretja stotinja skoči iz svojih jarkov, se vrže na Ruse, 253 jih ulovi, druge pa osmrta.

Naša društva ob cesarjevem rojstnem dnevu. Dne 27. avgusta je slavilo Slov. kat. izobr. društvo na Šenturški gori pri Cerkljah v lepo okrašenih šolskih prostorih rojstni dan našega sivolasega vladarja. Slavlje, vršče se v prid sirotam in vdovam padlih vojakov, je preseglo vsa pričakovanja, bilo je za skromne planinske razmere, ki smo jih bili pri prireditvah ob drugih prilikah vajeni, naravnost impozantno, ne je po številu udeležencev, ki so od blizu in daleč, tako iz Kamnika, Cerklj in drugod, prihiteli v ta planinski raj, ampak tudi po dobrem, deloma izvrstnem izvajanju programovih točk. V prvi vrsti je omeniti slavnostni govor preč. gosp. župnika V. Čibaška, ki je v vznešenih besedah pojasnil pomen dneva. Ljubke in v srce segajoče deklaracije dnevu primernih pesmic, ki so jih prednašale učenke, delajo vso čast šoli in gotovo ne majnemu trudu učiteljice gđe. M. Sajevčeve. Dramatični prizor »Planšarica« se je jako dobro posrečil. Vsak je gotovo pritrldil njenim besedam, da ga ni lepšega kraja kot je kraj vrh planin. Izborno so pogodile svoje vloge vrle domačinke-igralka v igri »Boj za dotok«. Divili smo se njihovega sigurnemu nastopu in čistim glasovom. Njih neprisliljene kretnje so kazale, da ne stoji prvikat na zvišenih deskah pred tolikim občinstvom. Delale bi gotovo čast tudi večjemu odru. Izborna maska in igra »Ciganke« je žela mnogo in res zaslužnega priznanja. Moški zbor cerkljanskih pevcev, pomnožen z gg. komisarjem Svetkom in učiteljem Štefančičem, je dovršeno prednašal več patriotskih pesmi. Program se je zaključil s cesarsko himno, ki jo je občinstvo poslušalo in pelo stoji. Po končani slavnosti se je občinstvo razšlo s prijetno zavestjo, da nam ostane ta velepomemben dan v živem spominu. Iz srca smo hvaležni gosp. župniku kot prireditelju za izreden užitek in poslovlili smo se od lepe gorske vasice z obljubo, da se še vidimo.

Umrli je v Celovcu profesor bogoslovja, profesor na drž. gimnaziji v Celovcu č. g. Ludovik Reinprecht, star 35 let.

Padel je dne 2. septembra t. l. na južnem bojišču vrl mladenič in junak dalmatinskega domobranskega polka Franc Markič iz št. Vida pri Vipavi, zadet od sovražne mine. Bil je na soški fronti od začetka vojne z Italijo ter je bil odlikovan s hrabrostno srebrno svetinjo II. vrste prvi med prostaki v polku. Naj počiva mirno v slovenski zemlji, katero je zvesto branil.

Padli častniki. Kadet aspirant dr. Megušar Franc, 17. pp.; praporščak Torelli Anton, 27. črnovoj. pp.

Vihar z velikim nalivom je divjal pretekli teden v noči od četrtka na petek na Reki in v hrv. Primorju. Na Reki na Fuimari je voda udrila v mnogo trgovine. Škoda je precej velika.

Smrtna nesreča na železnici. Včeraj dopoldne je povozil vlak na kilometru 92 med postajama Medvođe in Vižmarje nekega neznanega moža in ga usmrtil.

Bolnišnico za tuberkulozne zgrade na Reki. V ta namen je najelo mesto 400.000 K posojila.

Težko poškodovana se je pri rezanju slame s slamoreznic 18 let stara Marija Čebulj, doma iz Vohlega, občine Senčur, ki služi za dekle pri Janczu Urbanu, posestniku v Rupi št. 9, občina Predoslje. Ko je z roko hotela popraviti slamo v slamoreznici, jo je vreteno nenadoma zagrabilo za levo roko ter ji jo, ker se slamoreznica ni mogla takoj ustaviti, razmesarilo celo do rame. Nesrečno poškodovanko so prepekljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

Kava. Od 18. septembra dalje se sme kava konsumentom prodajati izključno po 8 oziroma 6 K 40 v. Trgovci, ki imajo vsaj 600 kg. morajo kavo z originalnimi fakturami nemudoma ponuditi centrali za kavo.

Konjska tatvina. Predvčeršnjim ponoči sta bila ukradena posestniku Jelbelj v Novem mestu dva konja, stara 3 in 3 leta, vredna 4000 K.

Nevarna cigana zaprta. Te dni se je posrečilo orožnikom aretirati v nekem gozdu pri Krškem že dolgo časa iskanega dezertarja cigana Josipa Brajdiča, vulgo Loize, ki je osumljen, da je v različnih okrajih izvršil celo vrsto tatvin v družbi z drugimi cigani. Brajdiča so izročili okrajnemu sodišču v Novem mestu, ki ga pa izroči, ker je dezertar, vojaškemu sodišču.

Prepovedana prodaja tobaka v kavarnah. Ogrski finančni ministar namerava prepovedati prodajo smodk in svačlic v kavarnah.

Poljskih beguncev na Dunaju je 70.000.

Cenejši kruh v Nemčiji. Vsled znatno boljše letine je nemška vlada znižala ceno zdroba od 45 pfenigov na 28, kilogram kruha od 42 na 34 pfenigov.

Pr merske novice.

Namestnik pri cesarju. Tržaški namestnik baron Fries-Skene, ki je bil sprejet pri cesarju v daljši posebni avdijenci, je odpotoval v Trst.

Pozdrav in slovo. Sprejmite dragi moji občinarji, srčen pozdrav! Žalibog! mi se ločimo. Oh, bridka ločitev! Popisati je ne morem, misle na moje drage ovčice in na prijazno mi Vojsčico. Vi, predragi, ste begunci, jaz, Vaš 21½ let bivši dušni pastir pa bolnik v Ljubljani Oh, kako rad bi bil tudi jaz z vami! Šel bi z vami, pastir z ovčicami, kamor vi pojdete, ter delil z vami slabo in dobro, bridkosti in gorje begunstva. A to mi ni dano. Toda v duhu hočem biti vedno z vami ter Vas spremljati na vseh potih. Marsikatera bridka solza se mi je vtregala za časa mojega petmesečnega bivanja v bolnišnici, ko sem mislil na Vas, na dolgo pastirovanje na Vojsčici in na ljubezen med nami, zdaj pa trže mi srce bridkost ločitve. Ločitve za vedno? ne, upam da ne. Mili Bog dal bo, da se še vidimo in pozdravimo, eni in drugi. Tako je božja volja, predragi občinarji! da se ločimo. Prosim, molite za me, kakor jaz molim za Vas vsaki dan. Ostanite z Bogom in z Marijo! Ne zabite mojih naukov, posebno ne naukov sv. misijona. Srčno, presrečno pozdravlja Vas vse, očete in matere, mladenčice in mladenke, zlasti hčere Marijine, ter priporočivši Vas vse presv. Srcu Jezusovemu, ostajam Vas ljubeči, stari vikar Karol Cigon.

Ervaška šola v Ziersdorfu se otvori za tamošnje begunce. Otroke bosta poučevala župnik Ljubomir Nikolič in učiteljica Slovenka Marija Vidmar.

Smrt dveh odvetnikov. Umrli je v Trstu znameniti odvetnik dr. Ivan Martinolich; bil je na glasu kot eden najboljših poznavalcev pomorskega prava ter je bil član interparlamentarne komisije za uzakonjenje pomorskega prava in sodrudnik raznih domačih in inozemskih juridičnih revij. — V dunajski okolici je umrl puljski advokat dr. Giulio de Baseggio.

Divača. Padel je 16. avgusta t. l. v bojih pri Gorici enoletni prostovoljec Ernest Mlakar, šestošolec I. držav. gimnazije v Ljubljani. — Kdor ga je poznal, bo sprejel to bridko vest z največjo žalostjo. Bil je vedno odličen dijak, navdušen za vse lepo in zvišeno. — Kakor poroča njegov poveljnik, se je tudi pri vojaki pridobil največje spoštovanje in ugled zaradi svojega mirnega prikupljivega značaja. — S svojo korenito pobožnostjo in krepost-

jo se je povsod in vsakemu priljubil. Zelen je postati misijonar, a smrt' mu je prekrizala njegove načrte. Iskreno sožalje globoko žalujoči družini, mir njegovi blagi duši in časten spomin mlademu junaku.

Velezadajalec umrl. Govori se, da je umrl v Rimu bivši istrski državni poslanec dr. Bartoli, odvetnik v Rovinju, ki je pred vojsko ušel v Rim. Dr. Bartoli je bil velik nasprotnik Slovencev in Hrvatov v Istri; to je tisti človek, ki je javno pridigoval, da se mora v boju proti Slovincem in Hrvatom v Istri z italijanske strani »osar tultu« (uporabljati vsa sredstva). Žalibog, da se je to geslo vedno uporabljalo tudi tam, kjer se tega ne bi smelo storiti.

Vprašanje pitne vode v Trstu. Tržaški »Lavoratore« piše: »Ker so Italijani porušili tržaški vodovod »Aurisina« pod Sv. Križem, poziva mestna oblast tržaško prebivalstvo, naj se poslužuje vode v vodnjakih in kapnicah, katerih je v mestu in okolici do 4000. Vendar pa naj bo pri tem skrajno previdno in naj pod robenim pogojem ne rabi neprekuhane vode. Pregreški v tem oziru se bodo strogo kaznovali. Obenem se odreja, da morajo biti do nadaljnjega tudi zasebni vodnjaki in kapnice vsakomur na razpolago. Mestna oblast bo v kratkem spravila v obrat deset aparatov za destilacijo vode. Občina bo dalje preskrbela občinstvu večje množine s klorom očiščene vode ter je v to svrhu rekvirirala sode, ki drže naimani 600 litrov

Zaplembo premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče proti odvetniku dr. Juliju Paulina, roj. leta 1875. v Trstu in tje pristojnemu, oženjenemu, sedaj odsotnemu, ker je osumljen zločina proti varnosti države; dalje proti Antonu Sestan, roj. leta 1879. v Ročinju v Istri, bivšemu carinskemu asistentu, sedaj odsotnemu, in proti odvetniškemu kandidatu Brunu Matosel, roj. leta 1887. v Trstu in tje pristojnemu, oženjenemu, sedaj odsotnemu, ker sta osumljena veleizdaje; proti Adolfu Hlavaty, roj. leta 1891. v Wambergu na Češkem, delavcu, črnovojniku 18. pp., in proti Josipu Hofmann, roj. leta 1896. v Augedecu, okraj Nachod na Češkem, steklarju, črnovojniku 18. pp., ker sta osumljena ubega k sovražniku.

50letni službeni jubilej je praznoval te dni vodja tovarne za stroje »Austriawerft« pri Sv. Andreju v Trstu, nadinžener Josip Hermann.

Umrli sta v goriški deželni blaznici v Krcmeržu Jakob Likon iz Škofij-Nakla in Domenika Feresin iz Kormina.

Ljubljanske novice.

Ij Umrli je 17. t. m. v deželni bolnici Ivan Škarjavec, slikarski mojster iz Spod. Šiške št. 29, v starosti 58 let. — Istotam in istega dne je umrl Avgust Mlakar, tudi slikarski mojster iz Sela št. 39, občina Moste, star 44 let. N. v m. p.

Fobegli prisiljenec. V zadnji noči je ušel iz dež. bolnice v zdravniški oskrbi se nahajajoči 28letni prisiljenec Vencel Smrdec, doma iz št. Petra. V naglici je vzlel nekemu bolniku suktnjo in telovnik.

Ij Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se na Starem trgu št. 30, II. nadstropje, desno.

Izgubila so se očala z rumenimi okvirjem od sv. Petra cerkve do frančiškanskega mostu. Najditelj naj jih odda v upravi lista.

Spomin na Gorico.

Spisal S-r-i.

Kakor silna prikazen iz apokalipse stoji ta gora. Noge ji pare najlepša reka na svetu, tekoč smaragd in malahit. Ti prijatelji, spomni se dne, ko sva bila na tej gorci! Zašumel je veter med hraste: vrog-

nili so se prvi in zapeli visoko pesem življenja, njih pesem so začuli drugi hrasti in zapeli. — Tretji, četrti! Vsi hrasti, cela gora je pela, bučalo je do neba pa od vrha Svete gore do zelene Soče, kjer planinska železnica v preračunjenem skoku preskoči pot tej reki. Ko je prišel vihar iz gore, je pesem utihnila, od Soče do mesta Gorice je lepa ravan, tam burja ni več pela, temveč igrala se je s čistim zlatom, rumeno pšenico. V mesto pa veter še prišel ni.

Slonela sva ramo ob rami, o prijatelj, ko sva zrla to bogastvo. Kje naj se širi srce, žejno lepote, če ne tu? In Grojna!

Na Ivanovo je bilo, zakasnela sva se bila. Sedla sva na občestni rob. Tema se je mešala z žarki, ki so jih lučale v noč razne luči iz mesta, postaje, iz Podgore. Ta z lučjo blagoslovljena tema je ležala visoko, nizko pa se je zibalo ognjeno morje kresnic. Valovilo je, brezšumno pljusnilo na levo, na desno, visoko v zrak, padalo, se izgubilo in se vračalo bogve od kod.

In Kalvarija!

Skozi akacije in drugo grmovje sva bila prišla do vrha. Cela Gorica je ležala nasproti, položena okoli gradu. Prav pod nama visoki, vedno dim puhajoči dimnik podgorskih tovarn. Samo sešel bi, pa si dosegel tiste lepe holme ob Soči, doteknil si se sivega Krasa, ki je povsod gol, samo Gorici kaže svoje telo, pokrito s spodobnim bledeozelenim plaščem, pač zato, da bi ne zanesel preprič v to harmonijo življenja. Solnce je zahajalo. Umirajoči žarki so se lomili v višini in padali na goro Sv. Valentina, temnordeči, proti Nanosu je prehajala ta barva v višnjevo, modro, prelivala se je v čudovito mavrico.

Zakaj Ti pripovedujem prijatelj vse to? Na pogorišču sediš, na črnem, ožganem kamnu. Angelj je šel mimo in povsod, kjer ni bil na hiši sled krvi je zamahnil z mečem. Na Tvoji hiši ni bilo sledu krvi, zato je zamahnil!

Na pogorišču sediš, zdi se Ti, da gledaš solčni zaton, — toda to je hiša, ki gori v rudečem plamenu. — Jaz ne bi več pel, ne mogel bi! Ti si bil struna na instrumentu moje duše. Prijatelj, če bi bilo Tvoje dobro srce zaslutilo nekoč ta veliki dan nesreče, bi Ti bila klonila glava na prsa, umolknil bi bil in težak vzdih bi se Ti bil prikradel. Kadar se vtrže gorski plaz, se kamen loči od kamna, bilka, drevo, pesek in skala, — vse beži narazen, hiti, kipi, navskriž! Tako je razpodelo nas. Na pogorišču sediš, na črnem ožganem kamnu in zreš v nepravo stran! Vidiš vzhod? Moj dragi, to je plamen! Na obraz Ti pada odsev... Jaz begam po svetu a vidim Te vedno pred očmi, vidim Tvoj obraz.

Prijatelj! Sezidaj nazaj to lepo mesto, pokličič nazaj vse lepe dni, pokličič nazaj — mladost, pa se Ti vržem okoli vratu, pa Ti poljubim lice. Prijatelj, molčiš? Vidim Te, čeprav sem daleč od Tebe! Rudeč plamen žari, obraz Ti rudeči v tem žaru a v očesu Ti blišči — solza!

Absolventinja trgov. tečaja

odličnjakinja, stara 18 let, vešča vsega knjigovodstva, trg. računstva, korespondence, slovenske in nemške stenografije ter strojepisja, želi službe najraje v kakšni pisarni v Ljubljani. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2021.

Kuharica

išče mesta pri kaki boljši rodbini, najraje tu v Ljubljani. Nastop 15. oktobra. — Ponudbe pod šifro „DOBRA KUCHARICA“ 24/336. 2198

Sprejem

učenca

za trgovino z mešanim blagom. Anton Kobl, Oplotnica, Štajersko.

OREHOVE HLODE

kakor tudi

črešnjevce, hruševce, javorjevce ter jesenovec

1839 kupujem po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe na naslov: Jos. Kralj, Ljubljana Franca Josipa cesta št. 7.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Pa Najvišjem pooblaščenju Njeg. ces. in kralj. Apost. Vojvodstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija

za vojnokrbstvene namene.

Ta denarna loterija ima 21.146 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša 200.000 kron.

Zrebanje bo javno na Dunaju dne 5. oktobra 1916.
Srečka stane 4 krome. Srečka stane 4 krome.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vorderer Zollamtsstrasse 5, po loterijah, trafikah, pri davčnih poštah, brzojavnih in železniških uradih, pri menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk zastoj. Srečke se pošiljajo poštne prosto. Od c. kr. generalnega ravnateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelno loterijo). 2157

Zbiratelj kupi

stare podobe stare okvirje

in druge stare umetnine in jih plača po dobrih cenah. Ponudbe z navedbo predmeta, naslova in stanovanja se prosa na upravo „Slovenca“ pod šifro „Starine“. — 2178

Hlapec se sprejme v duhovskos emenišče v Ljubljani s 1. oktobrom ali takoj.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trg. firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupuje po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

Ob pomanjkanju mleka!

Sladni čaj znamka SLADIN

je najbolj zdrav in najcenejša

hrana za dojenčke.

S Sladinom se lahko odpomore pomanjkanju mleka in sladkorja, kajti prihrani se pri njem dve tretjini mleka in eno tretjino sladkorja. Izmed mnogih priznanj naj navedemo samo ono gospe Eme pl. Trnkoczy, soproge lekarnarja v Gradcu: Ljubi svaki! Naznaniti Ti želim, da se prehranja Elzin malček s Sladinom (sladni čaj) in se krasno razvija, torej se more Sladin najtopleje priporočati.

Dobi se pri lekarju Trnkoczyju v Ljubljani poleg rotovža. Glavne zaloge: Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse 109, Josefstädterstr. 25., Radeckplatz 4. — V Gradcu: Sackstrasse 4.

Češplje in hruške

(tepke) za kuhanje

vsako množino

kupi

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA.

št. 11005.

Razglas.

V smislu določb § 6. ukaza c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 20. julija 1916, št. 23.373, določa mestni magistrat do preklica za nadrobno prodajo notranjih delov, glave in parkljev zaklanih prašičev sledeče cene za Ljubljano:

Pljuča	K	2.80	kilogram
Jetra in srce	"	4.—	"
Ledice	"	4.80	"
Glava, sveža	"	2.60	"
" prekajena	"	3.20	"
Parklji, sveži	"	2.—	"
" prekajeni	"	2.60	"

Kdor se ne ravna po teh predpisih, bo najstrožje kaznovan, in sicer z globo do 5000 kron ali z zapornostjo do 6 mesecev.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 11. septembra 1916.

2206

št. 14089.

Razglas.

V smislu določil ministerske naredbe z dne 30. avgusta 1916, drž. zak št. 276, se odreja splošna naznanitev

masti (nestopljene), maščobnih izdelkov vseh vrst in namiznega olja po stanju z dne 20. septembra 1916.

Dolžni so naznaniti svoje zaloge:

1. Izdelovalci maščob vseh vrst in namiznega olja,
2. Trgovci in vsi obrtniki, ki to blago prodajajo,
3. Kmetijski podjetniki.

Potrebne tiskovine se dobe pri mestnem magistratu (obrtni oddelek) in se morajo v vseh rubrikah natančno izpolniti in prinesiti dne 21. in 22. septembra 1916 med 8. in 12. uro dopoldne ter med 3. in 5. uro popoldne na mestni magistrat (posvetovalnica, mala dvorana).

Naznanilnice morajo podati tudi vsi oni (pod 1—3 navedeni), ki nimajo nič blaga v zalogi.

Prestopki se bodo kaznovali pri politični oblasti z denarno globo do 5000 kron ali z zaporno kaznijo do 6 mesecev, pri obrtnikih tudi z odvzetjem obrtne pravice.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. septembra 1916.

2196

Tvrška Jakob Hlavka javlja žalostno vest, da je nje bivši solastnik, gospod

Albert Hlavka

v četrtek, dne 14. septembra ob 1. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb se je vršil včeraj, dne 17. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na pokopališču v Zagrebu, kjer se je truplo položilo v grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, 18. septembra 1916.

Marija Kastelic roj. Ahlin naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen iskrenoljubljeni, soprog, ozir. sin, brat in svak, gospod

Fran Kastelic

posestnik in mesar

dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne po dolgem mučnem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega pokojnika se bode v torek dne 19. t. m. ob 5. uri popoldne v hiši žalosti Karlovska cesta št. 28 svečano blagoslovilo in od tam prepeljalo na pokopališče k sv. Križu, kjer se položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Svečani rekvijem se bo daroval v ponedeljek dne 25. septembra ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Pokojniku bode ohranjen blag spomin.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1916.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.